

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII, MUNCII ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE

Raportul pentru anul 2019 cu privire la violența în familie

CHIȘINĂU 2020

CUPRINS

1. Lista abrevierilor
2. Introducere
3. Politici Integrate
4. Prevenire
5. Urmărirea în justiție a actelor de violență în familie
6. Protecție
7. Recomandări

Lista abrevierilor.

A.O.	Asociații obștești
CAP	Centrul de asistență și protecție al victimelor și potențialelor victime a traficului de ființe umane
CAHVIO/Convenția de la Istanbul	Convenția cu privire la prevenirea și combaterea violenței asupra femeii și violenței domestice
CoE	Consiliul Europei
CNFACEM	Centrul Național de Formare, Asistență, Consiliere și Educație din Moldova
CDF	Centrul de Drept al Femeilor
DGSP	Direcția Generală Securitate Publică
IGP	Inspectoratul General al Poliției
INP	Inspectoratul Național de Probațiune
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
ODIHR	Oficiului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului
OIM	Organizația Internațională pentru Migrație
OI	Organizații Internaționale
ONU	Organizația Națiunilor Unite
ORU	Ordin de restricție de urgență
OP	Ordin de Protecție
OSC	Organizațiile societății civile
OSCE	Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
PNUD/UNDP	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
RM	Republica Moldova

SAP	Serviciul Asistență Psihopedagogică
SUA	Statele Unite ale Americii
SNR	Sistemul Național de Referire pentru asistența și protecția victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane
UE	Uniunea Europeană
UNFPA	Fondul ONU pentru Populație
UN Women	Entitatea Națiunilor Unite pentru Femei
VF	Violența în familie
PNADO	Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului
CP	Codul penal
CPP	Codul de procedură penală
CPC	Codul de procedură civilă

1. Introducere.

Violența față de femei și violența în familie reprezintă una dintre cele mai grave și răspândite infracțiuni cu care se confruntă societățile contemporane, lezând drepturile și demnitatea umană a membrilor acestora. Fenomenele respective persistă în toate statele lumii, indiferent de modul de organizare politică sau economică a acestora, bunăstarea societății, rasă, cultură.

Abordarea acestor fenomene la nivel internațional este una holistică și multidimensională, solicitând implicarea diverșilor actori, atât guvernamentali, cât și nonguvernamentali, precum și concursul experților independenți cum sunt însăși victimele acestor fenomene. Reieșind din cele menționate, raportul este constituit din abordarea axată pe cei 4 piloni ai Convenției de la Istanbul, elucidând realizările și provocările din sectoare, și finalizând cu recomandări concrete de depășire ale acestora.

Prevenirea și combaterea violenței în familie, ca element al politicii naționale de ocrotire și sprijinire a familiei, reprezintă o preocupare majoră a Guvernului Republicii Moldova. Prin adoptarea legii-cadru cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie s-a făcut un pas important în crearea mecanismului instituțional și operațional de soluționare a cazurilor de violență în familie, marcând asumarea și implementarea de către Republica Moldova a angajamentelor internaționale de respectare a drepturilor omului.

Accentul sporit asupra femeilor în cazurile de violență în familie este determinat de inegalitatea relațiilor de putere între femei și bărbați care s-a constituit de-a lungul perioadelor istorice. Raportată la fenomenul violenței în familie, inegalitatea relațiilor de putere dintre femei și

bărbați are repercusiuni majore asupra calității vieții membrilor familiei, afectând în mod special femeile și copiii, precum și șansele acestora de participare la viața socială și economică.

2. Politici integrate.

a. Cadrul legislativ și de politici.

Semnarea Convenției Consiliului Europei cu privire la prevenirea și combaterea violenței față de femei și violenței în familie (Convenția de la Istanbul) în data de 6 februarie 2017 a marcat asumarea angajamentului Guvernului de inițiere a procesului de armonizare a legislației naționale la Tratatul menționat.

Elaborarea Raportului analitic și cuprinzător privind compatibilitatea legislației RM cu Convenția de la Istanbul, inclusiv a Raportului de compatibilitate a normelor penale naționale referitoare la infracțiunile privind viața sexuală cu standardele internaționale în domeniu au fost premize solide de inițiere a activității de ajustare a legislației naționale la prevederile standardelor internaționale.

Analiza practicii judiciare din Republica Moldova a infracțiunilor privind viața sexuală (2016), precum și realizarea Raportului de analiză comparativă a normelor penale naționale referitoare la infracțiunile privind viața sexuală vizavi de standardele în domeniu oferite de Convenția de la Istanbul, Statutul Curții Penale Internaționale (Statutul Curții de la Roma), au impulsionat elaborarea proiectului de lege pentru modificarea legislației penale ce reglementează infracțiunile privind viața sexuală. Ulterior, Ministerul Justiției în parteneriat cu Centrul Internațional La Strada au organizat un eveniment public de prezentare a Raportului de analiză a compatibilității legislației penale a RM cu standardele internaționale în domeniu și a proiectului de lege, la data de 7 februarie 2019.

Un alt eveniment public inter-instituțional de sensibilizare vizavi de prevederile Convenției de la Istanbul a fost organizat de către MSMPS la data de 18 aprilie 2019, în cadrul celei de-a 2-a ședință a Consiliului coordonator interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, unde s-a prezentat Raportul de analiză a compatibilității legislației naționale la prevederile Convenției de la Istanbul, realizat cu suportul Centrului pentru Drepturile Femeii. Urmare acestui eveniment, sub egida Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a fost creat grupul de lucru interministerial compus din reprezentanți ai ministerelor de resort și instituțiilor cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, ai societății civile precum și experți naționali independenți, în vederea elaborării proiectului de lege pentru asigurarea armonizării legislației naționale la prevederile Convenției de la Istanbul (Ordinul MSMPS nr. 776 din 27.06.2019). Pe parcursul anului 2019, grupul de lucru s-a întrunit în 8 ședințe, unde au fost puse în discuție propunerile de modificare a Codului penal, Codului de procedură penală, Codului contravențional, Codului de executare, Codului civil, Codului de procedură civilă, Legii 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, Legii 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat și Legii 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, a Codului Familiei, Legii 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor și Legii 8/2008 cu privire la probațiune. La finalitatea activității grupului de lucru supra-menționat proiectul de lege pentru asigurarea

armonizării legislației naționale la prevederile CAHVIO a fost transmis spre avizare instituțiilor de resort prin scrisoarea nr. 12/6820 din 03.12.2019.

Proiectul hotărîrii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la ratificarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, adoptată la Istanbul, la data 11 mai 2011, a fost elaborat de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și expediat spre avizare autorităților publice centrale cu competențe pe domeniul dat prin scrisoarea nr.12/6873 din 05.12.2019. După definitivarea poziției comune asupra proiectului menționat supra, examinarea acestuia s-a realizat în cadrul ședinței de Guvern din data de 27.12.2019 și s-a aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.716 din 27.12.2019.

Cooperarea intersectorială în prevenirea și combaterea violenței față de femei și violenței în familie este esențială, atât în plan legislativ cât și operațional. În paralel cu eforturile întreprinse în plan legislativ s-a lucrat și pentru eficientizarea mecanismelor practice de răspuns la cazurile de violență în familie pe domeniul medical și social. Urmare pilotării și definitivării proiectelor metodologice de intervenție a specialiștilor au fost aprobate: Instrucțiunea privind intervenția structurilor teritoriale de asistență socială în cazurile de violență în familie (Ordinul MSMPS nr. 903 din 29.07.2019) și Instrucțiunea privind intervenția instituțiilor medicale în cazurile de violență în familie (Ordinul MSMPS nr. 1167 din 15.10.2019).

În cadrul proiectului “Asigurarea accesului victimelor violenței sexuale la asistență și protecție corespunzătoare” finanțat de către Ambasada SUA la Chișinău și în parteneriat cu Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women Moldova), implementat de către Centrul Internațional La Strada au fost organizate două vizite de studiu în Serbia și Spania cu tematica violenței sexuale și preluarea de bune practici în domeniul dat, din care fac parte și reprezentanți MSMPS. Continuitatea acestora vizând elaborarea unei metodologii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală, activitate prevăzută și în Planul de acțiuni pentru anul 2018-2020 privind implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie pe anii 2018-2023 (Obiectivul specific 2.2.Crearea serviciilor de asistență și protecție pentru victimele infracțiunilor privind viața sexuală).

b. Mecanism instituțional

Activitatea Consiliului coordonator interministerial

În conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr.72 din 07.02.2012, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale coordonează activitatea Consiliului coordonator interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie.

În perioada anului 2019, Consiliul s-a întrunit în 4 ședințe ordinare și una extraordinară, și anume: 26 februarie, 18 aprilie, 19 iunie, 18 noiembrie și 9 decembrie 2019.

În cadrul ședințelor au fost abordate diverse subiecte importante din domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, în scopul asigurării unei coordonări eficiente a activităților

desfășurate de autoritățile cu competențe în domeniu, în același timp, fiind identificate anumite probleme și lacune din domeniul vizat, precum și priorități și soluții optime în acest sens.

Printre subiectele discutate în cadrul ședințelor menționăm următoarele:

1. Emisiunile organizate de Radio Moldova Tineret cu tematica violenței în familie și a violenței în bază de gen;
2. Prezentarea măsurilor adresate persoanelor vulnerabile – victimele violenței în familie (prevederile Legii nr. 105 din 14.06.2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj);
3. Cursul de formare profesională continuă a medicilor și farmaciștilor în domeniul medicinei legale. Curriculum pentru studenți (30 de ore) și educația medicală continuă (50 de ore);
4. Prezentarea Raportului de analiză a compatibilității legislației Republicii Moldova cu prevederile Convenției Europene privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și violenței domestice (Convenția de la Istanbul);
5. Prezentarea Raportului asupra Planului de acțiuni pe anii 2018-2020 privind implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie pe anii 2018-2023;
6. Mecanismul de monitorizare a cazurilor de omor al femeilor care urmează a fi instituit de către state la solicitarea raportorului special ONU pe violența față de femei;
7. Echipa de intervenție în cazurile de violență sexuală;
8. Prezentarea concluziilor din raportul privind serviciile pentru subiecții violenței și procurarea serviciilor sociale de către stat, bunele practici naționale privind procurarea serviciilor socio-medicale de la prestatori privați;
9. Examinarea oportunității de creare a unui Consiliu pe probleme ce vizează violența domestică cu implicarea reprezentanților Guvernului, ai Parlamentului și ai societății civile și crearea unui plan de acțiuni pentru soluționarea acestora, urmare a indicației date la ședința operativă la Prim-ministru din 23.09.2019;
10. Crearea unui grup de lucru, cu implicarea altor autorități publice, inclusiv a reprezentanților Parlamentului pentru examinarea și înaintarea de soluții concrete pentru probleme ce țin de combaterea violenței domestice, și, în special, combaterea violenței împotriva femeilor și copiilor, urmare a indicației date în ședința Guvernului Republicii Moldova din 25.09.2019;
11. Lansarea paginii web: www.antiviolenta.gov.md, destinată victimelor violenței în familie și specialiștilor cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie;
12. Împuternicirea economică a femeilor: realizări și provocări.

Printre principalele realizări ale Consiliului pentru anul 2019 menționăm:

1. Aprobarea Instrucțiunii privind intervenția structurilor teritoriale de asistență socială în cazurile de violență în familie (Ordinul MSMPS nr. 903 din 29.07.2019) și Instrucțiunea privind intervenția instituțiilor medicale în cazurile de violență în familie (Ordinul MSMPS nr. 1167 din 15.10.2019);

2. Elaborarea proiectului de lege privind modificarea unor acte legislative (prevenirea și combaterea hărțuirii sexuale la locul de muncă și în sistemul educațional), urmare a punerii în discuție a subiectului dat la ședința Consiliului din 09.07.2018;

3. Urmare a elaborării și prezentării pe platforma Consiliului a Raportului de analiză a compatibilității legislației Republicii Moldova la prevederile Convenției de la Istanbul a fost creat grupul de lucru pentru elaborarea proiectului de lege pentru modificarea actelor normative în vederea asigurării armonizării la prevederile Convenției de la Istanbul (Ordinul MSMPS nr. 776 din 27.06.2019);

Grupul de lucru creat s-a întrunit în 8 ședințe, unde au fost puse în discuție propunerile de modificare a cadrului normativ în vigoare, în vederea aducerii în concordanță cu prevederile Convenției de la Istanbul.

Definitivarea proiectului ce vizează armonizarea legislației Republicii Moldova la prevederile Convenției de la Istanbul și transmiterea acestuia spre avizare instituțiilor de resort prin scrisoarea nr. 12/6820 din 03.12.2019.

Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la ratificarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, adoptată la Istanbul, la data 11 mai 2011, s-a aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.716 din 27.12.2019.

4. Lansarea paginii web guvernamentale: www.antiviolența.gov.md, care este destinată atât victimelor violenței în familie, cât și specialiștilor cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie. Pagina web a fost creată de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale din resursele financiare ale bugetul de stat și ulterior dezvoltată în parteneriat cu UN Women Moldova.

c. Proiecte în derulare

- Ambasada SUA, Secția Justiție Penală și Aplicare a Legii – prin intermediul proiectului “Consolidarea răspunsului procuraturii și a sistemului judiciar la cazurile de violență în familie în Republica Moldova” au fost realizate: instruirea judecătorilor și procurorilor, școala de vară pentru judecători și procurori, comisia de analiză a cazurilor de deces, analiza jurisprudenței CtEDO în materie de violență în familie, sculptura în memoria femeilor decedate în rezultatul actelor de VF.

- În anul 2019 cu suportul UNFPA a fost întocmit raportul de evaluare „Indicatori statistici privind sănătatea și reproducerea sexuală și violența bazată pe sex în sistemul de sănătate al Republicii Moldova” cu sprijinul societății civile și al partenerilor de dezvoltare. Scopul raportului este identificarea și analizarea indicatorilor statistici din sistemul de sănătate în

domeniile sănătății sexuale și al reproducerii și al violenței bazate pe gen la nivel național și internațional și recomandarea indicatorilor statistici privind sănătatea sexuală și reproducerea și violența bazată pe gen în sistemul de sănătate din Moldova.

- Proiectul ”Prevenirea violenței în familie” inițiat în mai 2018, finanțat de Fundația OAK, cu o perioadă de implementare până în 2021 prevede consolidarea organizațiilor, grupurilor și mișcărilor societății civile care lucrează pentru a pune capăt violenței împotriva femeilor și copiilor din Moldova. Fundația Europa de Est este organizația parteneră cu Fundația Oak pe dimensiunea programelor privind femeile și abuzurile asupra copiilor, prin facilitarea acordării organizațiilor de femei a granturilor pentru a oferi servicii victimelor violenței în familie și activează totodată pe domeniul schimbării normelor legate de violența în familie. Proiectul va sprijini cel puțin 5 ONG-uri din Republica Moldova pentru a oferi servicii pentru victimele violenței în familie, consilierea agresorilor și pentru a fortifica activitatea autorităților publice locale pe problemele de egalitate de gen și violență în familie.

- Suportul instituțional al Suediei și Fundației OAK pentru prestarea serviciilor de asistență juridică primară și calificată, asistență psihologică și asistență socială pentru victimele violenței împotriva femeilor și a violenței în familie

- UN Women - prin programul ”Promovarea egalității de gen și abilitarea femeilor în Republica Moldova”, aria 3 de impact ”Femeile și fetele trăiesc fără orice formă de violență” s-au realizat următoarele:

1. În cadrul proiectului ”Apropierea Moldovei de ratificarea Convenției de la Istanbul” realizat de Centrul de Drept al Femeilor în parteneriat cu UN Women, a fost elaborată analiza compatibilității legislației naționale cu prevederile Convenției de la Istanbul, formarea formatorilor (poliție) privind răspunsul coordonat la cazurile de violență în familie și elaborarea primului draft al procedurii de cooperare intersectorială în cazurile de violență în familie. De asemenea, UN Women a susținut ONG-urile active în domeniu pentru organizarea pledoariilor ce țin de procesul de ratificarea a Convenției de la Istanbul
2. A fost elaborată analiza privind consolidarea mecanismului de protecție și asistență pentru femeile care suferă de violență în Republica Moldova (prin intermediul ONG-ului ”Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități”), UN Women;
3. Suport oferit MSMPS în dezvoltarea conținutului paginii web naționale (<http://antiviolenta.gov.md/>) privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței domestice, UN Women;
4. Suport în consolidarea calității datelor administrative despre violența în familie în Moldova, inclusiv prin organizarea de instruirii pentru 70 de specialiști din 35 de SATS cu privire la colectarea datelor utilizând Chestionarul statistic anual nr. 9 „Violența în familie”, UNWomen;
5. Dezvoltarea unei analize și a unor recomandări privind abilitarea economică a femeilor supraviețuitoare ale violenței bazate pe gen în Moldova realizată în cadrul proiectului ”Împuternicirea economică a femeilor supraviețuitoare ale violenței în baza de gen în

Republica Moldova”. În 2020 urmează ca raportul final să fie discutat cu actorii relevanți, inclusiv recomandările propuse ;

6. Suport în integrarea dimensiunii de gen în Analiza Aprofundată a Sectorului Tineretului (Comprehensive Youth Sector Analysis), în colaborare cu UNICEF și Ministerul Educației.
7. A fost facilitat participarea a 11 reprezentanți/te ai Guvernului și OSC într-un schimb de experiență cu reprezentanții/tele Guvernelor și OSC din Serbia, Spania privind sistemele legislative dezvoltate pentru prevenirea violenței sexuale și protecția supraviețuitoarelor violenței sexuale, în special bunele practici (abordarea SART - Sexual Assault Response Team - Echipa mobilă de răspuns la agresiunea sexuală) privind asistența și protecția femeilor care au suferit violență sexuală.
 - o **UNDP** – proiectul „Combaterea violenței împotriva femeilor în Republica Moldova: explorând și învățând din soluțiile locale”, finanțat de Guvernului Koreei

Obiective:

- Acordarea susținerii în vederea elaborării, într-o manieră participativă, a unui plan de acțiuni, la nivel local, în domeniul violenței în bază de gen, cu scopul prevenirii și oferirii unui răspuns prompt și aliniat la politicile naționale din Republica Moldova;
- Acordarea susținerii în vederea dezvoltării mecanismelor de referire sectoriale, care includ proceduri standard de operare pentru poliția comunitară, autoritățile locale și furnizorii locali de servicii sociale în cazurile de violență în bază de gen și care descriu rolurile fiecăruia, asigurând o coordonare și o abordare comună;
- Implementarea, evaluarea și estimarea costurilor mecanismelor de referire și a planului de acțiuni pentru a susține replicarea și extinderea acestora;
- Consolidarea capacității instituțiilor locale prestatoare de servicii de a pune în aplicare serviciile prestate pentru victimele violenței în bază de gen: consolidarea sistemelor de prestare a serviciilor din domeniul sănătății și consiliere juridică și psihologică;
- Sensibilizarea publicului pentru a susține prevenirea și raportarea cazurilor de violență în bază de gen.

LINK: <https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/projects/addressing-violence-against-women-exploring-and-learning.html>

3. **Prevenire.**

Activitățile de prevenire a fenomenului de violență față de femei și violență în familie reprezintă un element important a politicilor de contracarare a acestor fenomene. Dimensiunile de intervenție în domeniul de prevenire vizează:

- Eliminarea stereotipurilor și prejudecăților privind fenomenul violenței față de femei/în familie prin informare, sensibilizare și încurajarea raportării cazurilor de violență;

- Dezvoltarea și consolidarea competențelor profesionale ale resurselor umane în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie în baza unei viziuni comune la nivel de stat privind instruirea inițială și continuă a tuturor profesioniștilor implicați în prevenirea și combaterea fenomenului;
- Creșterea eficacității activităților de prevenire prin intervenția timpurie a profesioniștilor și promovarea comportamentelor non-violente în relațiile interpersonale;
- Consolidarea sistemului educațional în vederea asigurării educației tinerei generații prin prisma valorilor egalității între femei și bărbați și culturii de comunicare interpersonală non-violentă.

a. Domeniul educațional

În conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 270/2014 Ministerul Educației, Culturii și Cercetării este parte componentă a mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor-victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. Astfel, autoritățile și instituțiile cu competențe în protecția drepturilor copilului, de la toate nivelurile, au obligația să coopereze în vederea prevenirii tuturor formelor de violență față de copii și să reacționeze prompt la orice semn suspect de violență față de copil. Astfel, administrația instituțiilor de învățământ implică toți angajații, elevii și părinții în activități de prevenire a violenței față de copii. În toate instituțiile de învățământ se respectă Procedura de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic a copilului, stabilită prin ordinul nr.77 al Ministrului Educației, din 22 februarie 2013. Administrația instituțiilor de învățământ și toți angajații soluționează cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului în cooperare cu alte instituții și servicii comunitare, în conformitate cu prevederile Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial susnumit.

În anul 2019 angajații din sistemul educațional au raportat 4529 cazuri de violență fizică asupra copilului care au avut loc în familie, școală sau în alte locuri și servicii din comunitate, alte 2562 – la violența emoțională, iar 2669 – la neglijare. De asemenea, au fost semnalate 105 cazuri de exploatare prin muncă și 43 de cazuri de abuz sexual. În aceeași perioadă 1688 de cazuri au fost referite organelor cu atribuții în protecția drepturilor copilului, fiind suspectat sau identificat drept caz grav de abuz. 8220 de cazuri au fost examinate în instituțiile de învățământ.

Procedura de identificare și raportare a cazurilor de violență de către angajații instituțiilor de învățământ face parte dintr-o strategie complexă de prevenire și combatere a violenței față de copii lansată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în februarie 2013. Profesorii și directorii instituțiilor de învățământ au obligația să sesizeze autoritățile tutelare și alte instituții ale statului, atunci când un copil este în situație de risc. Menționăm faptul, că aceste rezultate se datorează cooperării cu partenerii instituționali în implementarea mecanismului intersectorial în sectorul educație – Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC) și Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CN PAC), precum și Fundația OAK.

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în colaborare cu UNESCO are elaborat cadrul normativ și metodologic de protecție a copilului față de violență și este la etapa dezvoltării capacităților instituțiilor și a profesioniștilor, prin responsabilizarea acestora față de problema

abuzului copiilor. Remarcăm că, Ministerul a lansat 2 publicații: Ghidul metodologic „Prevenirea violenței în instituțiile de învățământ” și Culegerea de acte normative „Protecția copilului față de violență în instituția de învățământ”, care conțin cadrul metodologic de prevenire a violenței față de copil și pachetul de acte normative în domeniul protecției copilului față de violență în instituția de învățământ.

În anul 2019, Centrul Internațional pentru Protecția și Promovarea Dreptului Femeilor „La Strada”, în parteneriat cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, au desfășurat 2 conferințe tematice pentru cadre didactice (30.11.2019 și 07.12.2019). Conferințele din acest an au avut ca temă prevenirea exploatarei sexuale și a abuzurilor sexuale a copiilor pe Internet. Activitățile au fost organizate la nivel național și au implicat toate instituțiile de învățământ. Au fost elaborate 13 proiecte didactice pentru elevii claselor 1-9 și au fost organizate 3 ateliere de lucru cu tematica respectivă pentru cadrele didactice (16-18.08.2019, 23-25.08.2019 și 30.10.2019).

Cu referire la acțiunile realizate pe domeniul prevenirii violenței în familie, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a realizat următoarele:

1) Învățământul primar și secundar general.

În anul 2019 a fost continuată Reforma curriculară care a determinat corelarea politicilor curriculare cu standardele educaționale naționale și internaționale în vederea formării profilului absolventului prin prisma finalităților educaționale și a sistemului de competențe-cheie. Disciplina Educație civică constituie disciplina școlară de referință pentru formarea competențelor sociale și civice și, urmare a dezvoltării politicilor curriculare (2018), a fost reconceptualizată și redenumită Educație pentru societate, având la bază Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010), ce încurajează includerea educației pentru cetățenie și drepturile omului în curriculumul pentru educația preșcolară și învățământul general și profesional. Disciplina Educația pentru societate este implementată gradual, în anul de studii 2018- 2019, în clasele a V-a și a X-a, în anul de studii 2019-2020 în clasele a V-a – a VI-a și a X-a - a XI-a în baza curriculumului la disciplină, aprobat prin ordinul ministrului nr.1124 din 20 iunie 2018. Anual cadrele didactice (1780) la disciplină sunt formate în cadrul a 5 sesiuni de instruire de către 70 de formatori naționali privind punerea în aplicare a conținuturilor curriculare. Astfel, noua Arie curriculară Consiliere și dezvoltare personală include disciplina obligatorie Dezvoltare personală, propusă pentru implementare a câte 1 oră săptămânal, în învățământul primar, gimnazial și liceal. Disciplina obligatorie Dezvoltarea personală este structurată în cinci module, unul din ele fiind Identitatea personală și relaționarea armonioasă care pune accent pe cunoașterea și acceptarea de sine; explorarea și autoevaluarea resurselor personale; familia ca valoare: responsabilități, roluri de gen, stereotipuri; comunicare asertivă, non-conflictuală și non-violentă; autoeducare și voluntariat etc, care include unități de conținut și cu referire la prevenirea violenței în familie, așa ca: Cercul relațional al elevului. Principii ale relaționării pozitive cu semenii, colegii de clasă, profesorii, familia; Relațiile interpersonale și comportament prosocial. Modalități de prevenire a etichetării și hărțuirii; Conflictele: pro și contra. Modalități de soluționare constructivă a conflictelor; Emoții, comportamente și consecințe. Importanța și rolul emoțiilor. Modalități de control și menținere a echilibrului emoțional; Viața în familie: relații și rezultate

pozitive. Relații în familie. Condiții de manifestare. Strategii de depășire a dificultăților; Factorii constructivi și distructivi ai unei relații. Stop intimidarea; Comportamentul tolerant și non-discriminatoriu în relații; Arta comunicării reale și virtuale. Deschidere spre comunicare, beneficii; Comportamentul asertiv, pasiv, agresiv. Tipuri și forme de comunicare. Modalități de exprimare. Avantaje, dezavantaje; Conflictele – cauze și reacții. Aspecte pozitive și negative. Inevitabilitatea conflictelor. Metode de soluționare; Relaționarea și acceptarea. Diversitatea emoțiilor și sentimentelor: manifestare, acceptare/neacceptare, posibilități și limite; Conflictul. Responsabilitatea personală în managementul conflictelor. Strategii de negociere; Valoarea familiei. Familia ca mediu de viață. Comunicarea în familie și starea de siguranță. Posibilități de realizare în familie și cu susținerea membrilor familiei. Spiritul de solidaritate și ajutor reciproc. Responsabilități versus beneficii; Familia. Valori, tradiții, viziuni. Roluri și responsabilități de gen în familie – tradițional vs modern; Semnele manipulării și abuzului în relație. Manipulare. Forme ale manipulării. Abuzul. Forme ale abuzului. Consecințe. Strategii de prevenire.

În lista disciplinelor opționale pentru ciclul gimnazial au fost incluse disciplinele Educație pentru echitate de gen și șanse egale, Educație pentru drepturile omului și cetățenia democratică (cl. V-IX), iar pentru ciclul liceal au fost incluse disciplinele Relații armonioase în familie și Etica vieții de familie care includ în mod direct sau indirect conținuturi privind drepturile copilului, drepturile omului din aspectul prevenirii violenței, inclusiv și în familie.

2) Învățământul profesional tehnic.

În învățământul profesional tehnic postsecundar se studiază cursuri cu referire la prevenirea și combaterea violenței împotriva copilului și violența față de femei la specialitatea Asistență socială (Curriculum aprobat prin Ordinul ministrului educației, culturii și cercetării nr. 517 din 05.12.2017), calificările Pedagog social și Lucrător social.

3) Învățământul superior.

În conformitate cu Planul-cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III - Doctorat), aprobat prin Ordinul Ministrului Educației nr. 1045 din 29 octombrie 2015, toate instituțiile de învățământ superior cu profil pedagogic din țară, au inclus, la componenta de orientare socio-umanistă (U), cursuri cu referire la prevenirea și combaterea violenței împotriva copilului, cu statut opțional.

b. Consolidarea capacităților

Gestionarea eficientă a personalului dintr-un anumit sector se consideră doar primul pas în evaluarea complexă a domeniului și instituției coordonatoare. Angajarea oamenilor profesioniști este un început, pe când valoarea resurselor umane cu anii poate și trebuie să sporească.

Marea majoritate a tratatelor internaționale accentuează și prioritizează necesitatea și obligativitatea statului parte de a asigura activitățile de consolidare a capacităților profesioniștilor pe dimensiunea acoperită de tratat.

Un sistem modern de instruire este de o necesitate vitală în scopul dezvoltării și menținerii standardelor înalt profesionale ale conduitei și performanței cadrelor sale. De aceea, statele dezvoltate atribuie o parte considerabilă din bugetele lor pentru instruirea cadrelor/profesiioniștilor proprii, pentru a abilita resursele umane să-și îndeplinească eficient și efectiv sarcinile care le revin.

Experiența țărilor europene cu democrații dezvoltate, precum și a celor care deja au trecut prin procesul de aderare la Uniunea Europeană demonstrează că un program eficient de dezvoltare profesională a resurselor umane din autoritățile publice contribuie la crearea unui corp de funcționari cu capacități înalte și motivare puternică privind realizarea obiectivelor. Aceasta duce la sporirea eficienței în activitatea cotidiană, ceea ce înseamnă și sporirea valorii resurselor umane din cadrul autorităților administrației publice.

Acest fapt este cu mult mai important pentru țările în tranziție, unde, în majoritatea sectoarelor societății, se produc reforme majore și unde cadrele sectorului public se confruntă cu multe și mari schimbări în perioade scurte de timp.

Planul de acțiuni (pentru perioada 2018-2020) pentru implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023 acordă o atenție deosebită acestui compartiment, conținând în acest sens acțiuni de consolidare a capacităților profesioniștilor din diferite domenii în contextul celor 4Piloni: Prevenire, Pedepsire, Protecție și Politici integrate.

Formarea continuă a personalului instanțelor judecătorești, consilierilor de probațiune, avocaților care asigură asistență juridică garantată de stat și consultanților procurorilor este o prerogativă importantă a sistemului de justiție. Astfel în platforma Institutului Național de Justiție pe parcursul anului 2019 au fost oferite seminare, ateliere de lucru și cursuri de instruire care au inclus subiecte cu tematicile: Modalități de lucru cu agresorii familiari și tehnici de prevenire a violenței față de femei și copii, Investigarea și judecarea infracțiunilor privind viața sexuală, Practica judiciară privind examinarea cauzelor de violență în familie, Investigarea și judecarea infracțiunilor privind viața sexuală; Drepturile victimelor în contextul Legii nr. 137 privind reabilitarea și compensarea victimelor infracțiunilor; Metodici și tactici de identificare, investigare și judecare a infracțiunilor săvârșite asupra copiilor cu utilizarea tehnologiilor informaționale; Nediscriminare și Egalitate.

Un rol important în prevenirea și combaterea violenței în familie, îl ocupă ridicarea nivelului de profesionalism al angajaților Poliției, prin implementarea modulelor de instruire a polițiștilor la diferite nivele de execuție și de conducere. O atenție sporită în procesul de consolidare a capacităților angajaților se acordă pentru domeniile respectării drepturilor omului în activității de prevenire și combatere a violenței în familie. În acest sens, prin cooperarea Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului General al Poliției cu organizațiile internaționale, în special cu organizațiile membre ale rețelei globale de dezvoltare a Națiunilor Unite (PNUD), Fondul ONU pentru Populație în Republica Moldova (UNFPA), Misiunea OSCE în Republica Moldova, Misiunea Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM) în Republica Moldova, UNIFEM, UN WOMEN, Fundația OAK, Ambasada Suediei, Ambasada SUA și alte reprezentanțe, s-a reușit să se asigure instruirea ofițerilor de poliție, referitor la modalitatea de intervenție, în special punând accentul pe lucrul în echipă, intervenție în cadrul echipelor multidisciplinare, asigurarea și acordarea serviciilor calitative necesare reieșind din competențele fiecărui actor al acestor echipe.

Respectiv, în procesul realizării mai multor proiecte, în perioada 2012-2019, în cooperare cu partenerii din sectorul asociativ au fost instruiți peste 3000 ofițeri de poliție (ofițeri de sector și ofițeri de urmărire penală) din întreaga țară, precum și formați peste 20 de formatori în acest domeniu.

Astfel pe parcursul anului 2019 au fost organizate și desfășurate cursuri de formare profesională inițială, în cadrul cărora se asigură dezvoltarea abilităților practice și aptitudinilor profesionale necesare pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor de serviciu cu abordarea tematicilor respective:

<u>Efectivul</u>	<u>Tematica abordată în cadrul instruirii</u>	<u>Ore realizate</u>	<u>Angajați instruiți</u>
Ofițeri	Regimul juridic al intervenției polițienești în domeniul prevenirii și combaterii	20	100
Subofițeri	violenței în familie	84	395
Total anul 2019		104	495

Cu privire la organizarea cursurilor de perfecționare, specializare, recalificare în anul de studii 2019-2020, au fost organizate și desfășurate în cadrul Departamentului formare profesională și managerială al Direcției pregătire profesională a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, următoarele cursuri de formare profesională continuă în domeniul de specializare cu abordarea tematicilor respective:

Nr.	Denumirea cursului, perioada desfășurării	Tematici abordate în cadrul instruirii	Ore realizate	Angajați instruiți
1.	Cursul de specializare/perfecționare „Activitatea de menținere a ordinii și securității publice”, (Violența în familie), (18.03.2019 – 22.03.2019)	Reglementări a legislației privind relațiile de familie și mecanisme de soluționare a abuzurilor și actelor de violență în familie; - Considerații generale cu privire la violența în familie; - Caracteristica participanților la actele de violență în familie; - Prevenirea și combaterea violenței și abuzul asupra copiilor; - Activități de prevenire a violenței în familie; - Intervenția angajaților poliției la apelurile sau sesizările despre actele de violență în familie. Intervenția primară în cazurile de violență în familie; - Procedura de documentare și investigare a cazurilor de violență în familie; - Încadrarea juridică a infracțiunilor cu privire la violența în familie;	40 ore	29

		- Delimitarea acestora de contravenții cât și alte infracțiuni concurente; - Psihologia violenței în familie.		
2.	Cursul de specializare/perfecționare: Delicvența juvenilă <i>(13.05.2019 – 17.05.2019)</i>	- Protecția specială a copiilor aflați în situații de risc; - Fenomenul copiilor aflați în conflict cu legea.	4 ore	27
3.	Cursul de specializare/perfecționare: Activitatea de menținere a ordinii și securității publice <i>(Violența în familie)</i> <i>(20.05.2019 – 22.05.2019)</i>	- Procedura de documentare și investigare a cazurilor de violență în familie; - Încadrarea juridică a infracțiunilor cu privire la violența în familie; - Delimitarea acestora de contravenții cât și de alte infracțiuni concurente; - Cele mai bune practici de răspuns a Poliției la cazurile de violență în familie; - Măsurile de protecție în cazurile de violență în familie; - Violența și abuzul asupra copiilor; - Psihologia violenței în familie.	24 ore	28
4.	Cursul de specializare/perfecționare: Violența în familie I <i>(28.10.2019 – 30.10.2019)</i>	- Consolidarea capacităților de investigare și examinare a infracțiunilor privind viața sexuală. - Consolidarea capacităților de prevenire a violenței în familie, violenței față de femei și abordării multidisciplinare, precum și intervenției în cazurile de violență în familie și violență sexuală. - Mecanismul de aplicare a măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie - Caracteristicile principale ale violenței în familie, formele de violență și metode de soluționare a violenței în familie; - Gestionarea emoțiilor de către polițiștii în contact cu agresorul; - Psihologia tipurilor de violență; - Comunicarea eficientă cu agresorul.	24 ore	27
5.	Asigurarea egalității de gen și prevenirea discriminării <i>(25.11.2019-27.11.2019)</i>	- Prevederile legale naționale și internaționale referitoare la violența în bază de gen.	2 ore	27
6.	Cursul de specializare/perfecționare: Delicvența juvenilă <i>(02.12.2019 – 06.12.2019)</i>	- Intervenția profesională a poliției față de copii aflați în conflict cu legea; - Protecția specială a copiilor aflați în situații de risc.	4 ore	29
Total: 6 cursuri desfășurate; 98 ore realizate			98 ore	167

Evenimente cu caracter științific realizate în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI:

- la data 4 decembrie 2019 în cadrul instituției s-a desfășurat Conferința științifico-practică studentească cu genericul „Viața fără violență: toleranță zero”, ediția a IV. Evenimentul a fost organizat de către membrii Catedrei „Drept polițienesc și securitate publică” cu participarea reprezentanților AO „Institutul de Drept Cibernetic” în contextul campaniei internaționale „16 Zile de activism împotriva violenței în bază de gen”, care a fost lansată la data de 25 noiembrie. Scopul măsurii petrecute a fost sensibilizarea și impulsionarea studenților în cercetările multe aspectuale a fenomenului violenței în familie, precum și a activității de prevenire și combatere a acestuia. Acest eveniment a pus accentul pe sensibilizarea publicului cu privire la fenomenul violenței împotriva femeilor, care în ultima perioadă își lărgeste arealul de manifestare și în mediul on-line fiind evidențiate efectele grave pe care le are asupra femeii, în mod special, asupra familiei și societății în general.

Elaborarea și pregătirea pentru editare a lucrărilor cu caracter științific și didactic:

- Șt. BELECCIU, I. COJOCARU, articol științific „*Reminiscențe istorice ale apariției violenței și impactul acesteia asupra femeii și copilului*” // Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ediția a XIX-a, nr. 1, Chișinău, 2019, ISBN 978-9975-121-61-3, p. 23-31;

- O. POHILĂ, doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova, articol științific „*Măsuri generale și special-criminologice de prevenire a exploatării sexuale a femeilor și copiilor*” // Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ediția a XIX-a, nr. 1, Chișinău, 2019, ISBN 978-9975-121-61-3, p. 138-146;

- Șt. BELECCIU (coautor), articol științific „*Jurisprudența CEDO privind violența în familie*”;

- Șt. BELECCIU (coautor), articol științific „*Standarde CEDO privind protecția victimelor violenței în familie*”;

- Șt. BELECCIU (coautor), articol științific „*Soluții legale practice pentru victimele violenței în familie*”;

- A. CANANĂU (coautor), articol științific „*Impactul violenței în familie asupra bărbaților*”;

- V. ZAVATIN, articol științific „*Cooperarea multidisciplinară în prevenirea violenței în familie*” // Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ediția a XIX-a, nr. 1, Chișinău, 2019, ISBN 978-9975-121-61-3, p. 131-137;

- R. VOZIAN (coautor), articol științific „*Particularitățile intervenției echipelor multidisciplinare în cazurile violenței în familie*”;

- A. BEJAN (coautor), articol științific „*Particularitățile intervenției polițienești la fața locului în cazurile violenței în familie*”;

- A. BEJAN (coautor), articol științific „*Mediul privat al desfășurării violenței în familie ca principalul impediment al nonintervenției polițienești*”;

- A. MARGARINT, articol științific *„Măsurile polițienești cu caracter special în vederea prevenirii fenomenului violenței în familie”*;
- A. MARGARINT, articol științific *„Măsurile de prevenire individuală a fenomenului violenței în familie”*;
- Gh. GRAUR (coautor), articol științific *„Carențe privind răspunderea contravențională a violenței în familie”*;
- Gh. GRAUR (coautor), articol științific *„Instituirea unor autorități, organe cu privire la combaterea fenomenului de violență în familie”*;
- V. IONAȘCU, articol științific *„Caracterul ciclic al violenței în familie”* // Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ediția a XIX-a, nr. 1, Chișinău, 2019, ISBN 978-9975-121-61-3, p. 92-96;
- V. IONAȘCU (coautor), articol științific *„Aspecte teoretico-practice privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie”*;
- V. IONAȘCU (coautor), articol științific *„Impactul reglementărilor internaționale asupra celor naționale privind combaterea fenomenului violenței în familie”*;
- V. IONAȘCU (coautor), articol științific *„Soluții legale practice pentru victimele violenței în familie”*;
- V. IONAȘCU (coautor), articol științific *„Prevenirea victimologică a violenței în familie”*.

Personalul medico-legal al centrului de medicină legală a participat la cursul de instruire cu genericul „Răspunsul serviciului de medicină legală în cazul infracțiunilor privind viața sexuală”, organizat de Centrul internațional pentru protecția și promovarea drepturilor femeii „La strada” și cu susținerea Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova în cadrul proiectului „Asigurarea accesului victimelor abuzului sexual la protecția legală și socială adecvate” (1- 3.10.2019).

La data de 12.04.2019 cu prilejul zilei expertului judiciar a fost organizat simpozionul republican al serviciului medico-legal din Republica Moldova cu genericul „Schimbul de bune practici în examinarea medico-legală a victimelor violenței sexuale”. Simpozionul a fost organizat în parteneriat și cu susținerea Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova și Centrului internațional pentru protecția și promovarea drepturilor femeii „La strada”.

HelpAge International Moldova în parteneriat cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a realizat evaluarea impactului Programului de instruire „Prevenirea și combaterea abuzului și violenței în familie asupra persoanelor vârstnice”. Programul de instruire a fost realizat în cadrul proiectului „Realizarea drepturilor omului pentru persoanele în etate din Moldova, prin promovarea drepturilor femeilor în vârstă” implementat de HelpAge International Moldova în perioada septembrie 2016-decembrie 2019, cu sprijinul financiar al Republicii Federale Germania. În cadrul proiectului au fost realizate o serie de instruirii pentru toate EMD teritoriale din țară, cu excepția mun.Chișinău, fiind pus accentul pe specificul asistenței și protecției persoanelor în etate care sunt afectate de violență și abuz.

c. Campanii informaționale și evenimente în contextul prevenirii și combaterii violenței în familie

Activități de informare desfășurate de Poliție

În vederea eliminării tuturor formelor de violență în familie, sporirea nivelului de educare a comunității, creșterea gradului de informare a publicului cu privire la cadrul legal existent, descurajarea comportamentului violent, precum și mobilizarea autorităților centrale, locale și a comunității de a participa activ la prevenirea și combaterea acestui fenomen, pe parcursul anului 2019, Poliția a desfășurat 2659 activități de sensibilizare, precum și 2231 acțiuni informative cu grupurile țintă.

De asemenea, în perioada de referință, au fost desfășurate 10802 întruniri cu cetățenii, în cadrul cărora au fost informate 160680 persoane și distribuite 92718 materiale informative.

Campania 16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen

Campania "16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen", este o campanie internațională care are loc în fiecare an, în perioada 25 noiembrie (Ziua internațională pentru eliminarea violenței împotriva femeilor) - 10 decembrie (Ziua Drepturilor Omului).

Scopul general al Campaniei reprezintă prevenirea și combaterea violenței în bază de gen prin creșterea gradului de conștientizare a violenței drept încălcare a drepturilor omului. Totodată, Campania își propune ca scop informarea și sensibilizarea publicului, familiarizarea acestuia cu fenomenul violenței împotriva femeilor și evidențierea efectelor grave pe care le are violența asupra femeii, în mod special, și a familiei în general.

În anul 2019, campania la nivel internațional a avut următorul slogan: Orange the World: Generation Equality Stands against Rape! (Orange the World: Egalitatea generațiilor este împotriva violenței!). Aceasta a încurajat partenerii UNiTE și din celelalte sectoare să stea în sprijinul și să susțină supraviețuitoarele, mișcările de femei și femeilor apărătoare ale drepturilor omului pentru a pune capăt violenței sistemice împotriva femeilor și fetelor din întreaga lume.

În ultimii ani, vocile supraviețuitorilor și activiștilor, prin campanii precum #MeToo, #TimesUp, #Niunamenos, #NotOneMore, #BalanceTonPorc și altele, au pus în centrul atenției problema violenței sexuale și au ajuns la un crescendo care nu mai poate fi lăsat sub tăcere sau ignorat. Astfel, scopul campaniei din anul 2019 a fost de a inspira nu numai femeile victime ale violenței în bază de gen, dar și martorii de a vorbi și a raporta cazurile de violență.

La nivel național, Campania a avut loc al 17-lea an consecutiv și a preluat sloganul ONU, cu organizarea și desfășurarea unor evenimente care au avut câte un slogan specific.

Campania a debutat cu mai multe evenimente de deschidere organizate de societatea civilă și partenerii de dezvoltare continuând cu o serie de activități desfășurate atât la nivel central, cât și la nivel local.

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a asigurat coordonarea procesului prin elaborarea matricii de activități dedicate realizării acestei campanii atât la nivel național, cât și local, de către ministere, societate civilă și organizații internaționale.

Lansarea Campaniei nominalizate a fost realizată prin desfășurarea piesei de teatru "Liberă", bazată pe mărturii reale, despre stereotipuri, prejudecăți și violența față de femei,

precum și însoțită de expoziția „Nu dați vina pe haine”, în vederea sensibilizării publicului larg cu fenomenul violenței sexuale.

De asemenea, în data de 25 noiembrie 2019 a avut loc Conferința „Participarea și reprezentarea femeilor în procesul de luare a deciziilor la nivel local” organizată de către Un Women și cu suportul Ambasadei Suediei. Evenimentul a reunit autorități publice centrale și locale, reprezentanți ai partidelor politice, parteneri de dezvoltare, societatea civilă și femei din diverse grupuri, care au candidat și/sau au fost alese la nivel local. Conferința a constituit o platformă de dialog dintre femeile cu dizabilități și cele de etnie romă. Participantele programelor de capacitate politică au împărtășit experiența de implicare în Alegerile Locale Generale din 20 octombrie 2019 și au reflectat asupra barierelor întâmpinate în cursa electorală, precum și au prezentat soluțiile identificate în depășirea obstacolelor.

Totodată, în perioada Campaniei, sub auspiciul MSMPS în parteneriat cu societatea civilă și MAI/IGP au fost desfășurate lecții publice în cadrul următoarelor universități din țară: Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea „Ion Creangă” din Moldova, precum și Universitatea de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu”.

În perioada 27 noiembrie – 02 decembrie 2019, în incinta Parlamentului, s-a desfășurat expoziția „Nu dați vina pe haine”, organizată de Centrul de Drept al Femeilor în parteneriat cu La Strada și UNFPA, prin intermediul căruia au fost prezentate hainele reconstituite ale nouă femei și fete abuzate sexual și istoriile lor anonime.

De asemenea, la data de 09 decembrie 2019, MSMPS a organizat în cadrul Consiliului coordonator interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie - lansarea paginii web <http://antiviolența.gov.md/ru/> prin intermediul căreia se asigură o platformă informativă dedicată prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie, pentru un acces mai bun la informații privind mecanismul de soluționare a cazurilor de violență în familie, infrastructura de servicii sociale pentru victimele violenței domestice și agresori, precum și resurse utile în domeniu atât pentru victime, cât și pentru specialiști.

În data de 11 decembrie 2019, au avut loc audieri parlamentare cu tematica „*Progresele înregistrate și perspectivele de viitor în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice*”, în cadrul căreia au participat partenerii externi, conducători ai autorităților publice responsabile atât din domeniul social, finanțe publice, educație, justiție, ordine publică, reprezentanți ai administrației publice locale, precum și societatea civilă și mass-media.

De asemenea, în data de 13 decembrie 2019, MSMPS cu suportul Ambasadei SUA din Moldova a fost organizată Lecția publică „Abordarea multidisciplinară în combaterea fenomenului de violență în familie” pentru funcționarii Inspecției Sociale.

În vederea eliminării tuturor formelor de violență împotriva femeilor, sensibilizării opiniei publice cu privire la cadrul legal-normativ existent în prevenirea și combaterea violenței în

familie, asigurarea protecției victimelor, precum și mobilizării autorităților centrale și locale și a comunității de a participa activ la prevenirea și combaterea acestui flagel, în cadrul „Campaniei 16 zile de acțiuni împotriva violenței în bază de gen” au fost realizate de asemenea următoarele activități pe domeniul de referință, precum:

- Desfășurarea activităților de sensibilizare;
- Participarea la briefing-uri de presă, emisiuni TV dedicate demarării campaniei;
- Organizarea Flashmob-urilor de sensibilizare a publicului referitor la fenomenul violenței în bază de gen;
- Repartizarea pliantelor informative pe domeniu;
- Expoziții de lucrări de artă;

În ultima zi a campaniei „16 zile de activism împotriva violenței bazate pe gen”, Centrul de Drept al Femeilor în parteneriat cu Ambasada SUA din Moldova au organizat inaugurarea unei sculpturi în parcul Valea Morilor, în memoria victimelor decedate urmare a actelor de violență în familie.

4. Urmărirea în justiție a actelor de violență în familie.

Activitatea Poliției

Infracțiuni în sfera relațiilor familiale

În perioada de referință/față de anul precedent (2019/2018), au fost înregistrate 2597/2655 cazuri de violență în familie. Dintre acestea, 269/998 au întrunit elementele constitutive ale componentei de infracțiune, cu 2,9% în descreștere față de anul precedent, iar 1589/1657 cazuri au întrunit elementele constitutive ale componentei de contravenție, ceea ce reprezintă diminuarea acestora cu 4,1% față de 2018.

În funcție de calificarea juridică a faptei, dintre cele 969 infracțiuni comise în sfera relațiilor familiale, 871 vizează violența în familie (articolul 201¹ CP), dintre care:

464 cazuri de maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății - lit. a), alin. (1);

128 cazuri de izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei - lit. b), alin. (1);

1 caz exprimat prin privarea victimei de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, neglijare - lit. c), alin. (1);

66 cazuri de aplicare a violenței asupra a doi sau a mai multor membri ai familiei - lit. a), alin. (2);

18 cazuri de violență în familie săvârșite în legătură cu solicitarea sau aplicarea măsurilor de protecție - lit. b), alin. (2);

130 cazuri de vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății - lit. c), alin. (2);

36 infracțiuni care au provocat vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății - lit. a), alin. (3);

7 cazuri de violență în familie manifestate prin determinarea victimei la sinucidere sau la tentativă de sinucidere - lit. b), alin. (3);

21 cazuri au fost înregistrate pentru comiterea actelor de violență în familie soldate cu decesul victimelor - alin. (4).

De asemenea, în anul 2019 au fost comise 29 omoruri (art. 145 CP), 38 violuri (art. 171 CP), precum și 31 acțiuni violente cu caracter sexual (art. 172 CP).

Cu referință la contravențiile de violență în familie, amintim că la 16.09.2016 au intrat în vigoare modificări la legislația privind prevenirea și combaterea violenței în familie, fiind reglementată sancțiune contravențională a agresorului în baza art.78¹ Cod contravențional (violența în familie). În anul 2019, de către angajații Serviciilor securitate publică, în calitate de agent constator au fost inițiate 1589 cauze contravenționale, ca rezultat fiind supuși arestului contravențional 121 contravenienți. În privința a 631 persoane a fost aplicată sancțiunea sub formă de muncă în folosul comunității, respectiv, 11 contravenții au fost clasate și 826 în curs de examinare.

Conform rezultatelor analizei infracțiunilor comise în sfera relațiilor familiale, urmare acțiunilor violente ale agresorilor, victime au devenit 761 femei - inclusiv 74 minori; precum și 208 bărbați - inclusiv 23 minori. Agresori sunt 857 bărbați și 112 femei. Referitor la contravențiile de violență în familie, victime au devenit 1495 femei, 52 copii și 42 bărbați, iar agresori - 1508 bărbați, 75 femei și 6 minori.

Măsuri de protective stabilite

Conform lit. n), art. 21 din Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, una din atribuții constă în asigurarea protecției victimelor violenței în familie și supravegherea executării măsurilor de protecție aplicate în conformitate cu legislația.

În acest context, pe parcursul anului 2019, întru asigurarea drepturilor și siguranței victimelor, de către ofițerii din cadrul subdiviziunilor teritoriale de poliție, au fost înaintate 321 demersuri către instanțele judecătorești, privind aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie, fiind eliberate 301 ordonanțe de protecție (20 demersuri au fost respinse).

Totodată, conform atribuțiilor funcționale, Poliția a supravegheat executarea a 710 ordonanțe de protecție (cu 44 mai multe decât anul precedent), dintre acestea, 491 ordonanțe de protecție emise de instanțele judecătorești pentru victimele femei, 9 pentru victimele copii, 180 pentru victime femei și copii, și 30 ordonanțe pentru victime bărbați.

Conform lit. n), art. 21 din Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, una din atribuții constă în asigurarea protecției victimelor violenței în familie și supravegherea executării măsurilor de protecție aplicate în conformitate cu legislația.

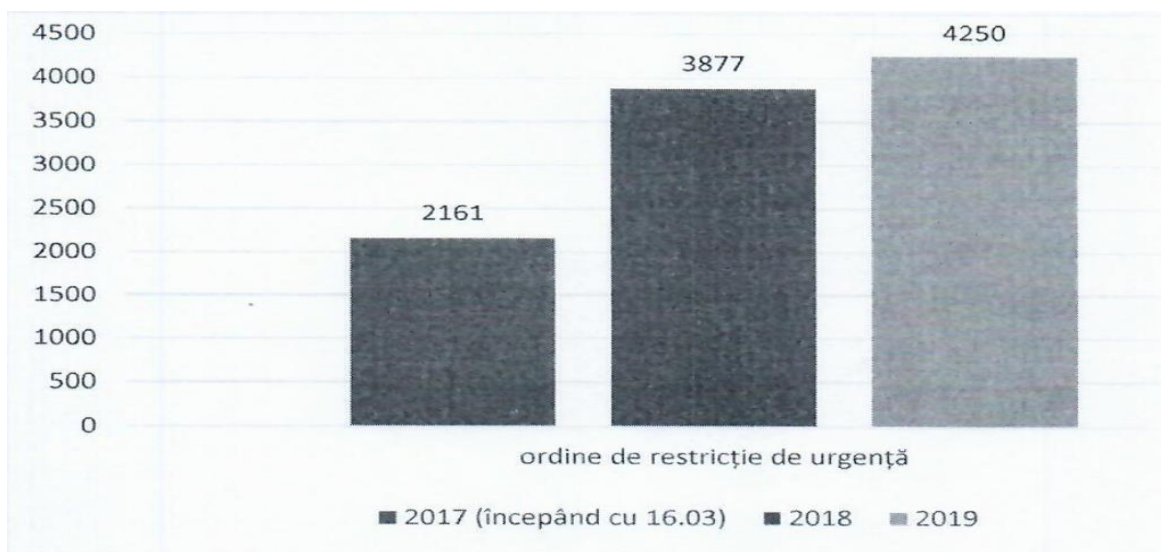
În acest context, pe parcursul anului 2019, întru asigurarea drepturilor și siguranței victimelor, de către ofițerii din cadrul subdiviziunilor teritoriale de poliție, au fost înaintate 321 demersuri către instanțele judecătorești, privind aplicarea măsurilor de protecție pentru victimele violenței în familie, fiind eliberate 301 ordonanțe de protecție (20 demersuri au fost respinse).

Totodată, conform atribuțiilor funcționale, Poliția a supravegheat executarea a 710 ordonanțe de protecție (cu 44 mai multe decât anul precedent), dintre acestea, 491 ordonanțe de protecție emise de instanțele judecătorești pentru victimele femei, 9 pentru victimele copii, 180 pentru victime femei și copii, și 30 ordonanțe pentru victime bărbați.

În 288 de cazuri a fost constatată încălcarea obligațiilor, fiind inițiate același număr de cauze penale în temeiul art. 320¹ Cod penal Neexecutarea măsurilor din ordonanța de protecție a victimei violentei în familie.

Pentru a asigura victimelor violenței în familie o protecție imediată și eficientă, începând cu 2017, Poliția aplică ordine de restricție de urgență, prin care are loc înlăturarea imediată a agresorului din locuința comună și stabilirea unor interdicții, asigurând siguranța victimei și altor membri ai familiei. Ordinul de restricție de urgență se eliberează pe un termen de până la 10 zile, timp în care victima se poate adresa în instanță pentru obținerea ordonanței de protecție și restabilirea drepturilor.

În anul 2019, Poliția a eliberat 4250 ordine de restricție de urgență în privința agresorilor familiari, cu 373 mai multe decât anul precedent (creștere de +9,62%). Dinamica ordinelor de restricție de urgență este reprezentată în figură:

Executarea ordinelor de restricție de urgență a fost de asemenea supravegheată, iar în 553 cazuri au fost inițiate proceduri contravenționale în temeiul art. 318¹ Cod contravențional Neexecutarea ordinului de restricție de urgență.

Pe parcursul anului 2019, Poliția, în comun cu alte autorități competente în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, au realizat 1198 intervenții în cadrul echipelor multidisciplinare. În perioada menționată au fost efectuate activități de prevenire în privința a 4085 agresori, aflați la evidență. Din numărul total de agresori aflați la evidență, 3873 sunt bărbați, iar 212 femei.

Concomitent, Poliția a asigurat asistență și protecție victimelor, prin întocmirea a 2753 planuri personalizate de siguranță.

Adițional, în scopul asigurării drepturilor victimei la asistență pentru recuperare fizică, psihologică și socială, 2107 cazuri au fost referite și altor autorități pentru acordarea serviciilor corespunzătoare, dintre care 1760 către asistentul social, 259 către Direcțiile raionale de

asistență și protecție a familiei, 49 către ONG-uri specializate, 4 către Centrele maternale pentru protecția și asistența victimelor, 75 către autoritățile tutelare în cazurile cu victime copii, 35 către serviciile psihologice din cadrul Inspectoratelor de poliție pentru acordarea consilierii psihologice primare victimelor aflate în stare de criză.

Activitatea Procuraturii Generale

În vederea realizării obiectivului, stabilit prin art. 8 alin. (1) lit. d), alin. (1¹) lit. d) din Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, Procuratura Generală informează că a analizat cauzele penale de violență în familie, soldate cu deces sau vătămare gravă a integrității corporale a victimelor, în perioada anilor 2016 – 2019 (10 luni).

Dreptul la viață, precum și dreptul persoanei la integritate fizică și psihică sunt drepturi naturale, inerente ființei umane, făcând parte din categoria inviolabilităților.

Potrivit informațiilor prezentate de Ministerul Afacerilor Interne și procurorii teritoriali, în perioada anilor 2016 – 2019 (10 luni) a fost pornită urmărirea penală în 340 cauze penale (65 cauze în 10 luni ale anului 2019, 98 în anul 2018, 101 în anul 2017 și 76 în anul 2016) privind violența în familie pe următoarele categorii de infracțiuni și anume:

- 27 cauze penale în baza art. 145 alin. (2) lit. e¹) Cod penal – *omor săvârșit asupra unui membru de familie*, comparativ cu 28 în anul 2018, 30 în anul 2017 și 30 în 2016;
- 29 cauze penale în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal – *violență în familie cu cauzarea vătămării grave a integrității corporale sau a sănătății*, comparativ cu 45 în anul 2018, 42 în anul 2017 și 40 în 2016;
- 9 cauze penale în baza art. 201¹ alin. (4) Cod penal – *violență în familie cu cauzarea vătămării grave a integrității corporale sau a sănătății* soldată cu decesul victimei, comparativ cu 25 în anul 2018, 29 în anul 2017 și 6 în 2016.

Astfel, numărul cauzelor penale privind violența domestică soldate cu deces și vătămarea gravă a integrității corporale a victimelor este relativ constant.

În perioada anilor 2016 – 2019 Procuratura a deferit justiției 259 cauze pe cazuri de violență în familie soldate cu deces și vătămarea gravă a integrității corporale a victimei, 17 cauze penale au fost expediate în instanță de judecată pentru aplicarea măsurilor cu caracter medical; a suspendat urmărirea penală în temeiul art. 287¹ Cod de procedură penală în 6 cauze penale; a conexas 2 dosare; a încetat urmărirea penală pe varii motive în 23 cauze (9 pe motive nereabilitare (deces, amnistie), 14 pe motive de reabilitare (275 pct. 1 și pct. 3 Cod procedură penală) și 33 cauze sunt în stadiu de exercitare a urmăririi penale.

În perioada menționată instanțele de judecată au pronunțat în privința făptuitorilor 240 sentințe de condamnare și 17 sentințe absolvire/eliberare a pedepsei și aplicare a unor măsuri de constrângere cu caracter medical.

Considerăm că numărul mare a cauzelor penale indicate reflectă activitate insuficientă/ineficientă a autorităților și instituțiilor abilitate cu funcții de prevenire a violenței în familie, intervenția fragmentară și lipsită de promptitudine a acestora, lipsa monitorizării eficace a agresorilor familiari și lipsa unui mecanism de analiză minuțioasă a cazurilor grave de violență în familie.

Studiul efectuat a indicat că practic, în majoritatea cazurilor, dacă ar fi fost înfăptuite toate acțiunile, conform competenței, în vederea prevenirii și combaterii actelor de violență, asigurării protecției eficiente a victimelor violenței în familie, resocializării agresorilor, tragedia ar fi putut fi evitată.

În acest sens și în scopul realizării acțiunii 3.2.7. a obiectivului specific „asigurarea responsabilizării și resocializării agresorilor prin dezvoltarea serviciilor și mecanismelor de supraveghere” din Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pentru anii 2018-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 281 din 03.04.2018, considerăm necesar de instituit un mecanism funcțional intersectorial de monitorizare și analiză a cazurilor penale referitoare la violența în familie, soldate cu deces și/sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor.

Având în vedere că actualmente își desfășoară activitatea Consiliul Coordonator interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, care este responsabil de promovarea abordării multidisciplinare a aspectelor de prevenire și combatere a fenomenului violenței în familie în politicile și planurile naționale și sectoriale, propunem ca această activitate (de analiză a cazurilor penale referitoare la violența în familie, soldate cu deces și/sau cu vătămare gravă a integrității corporale a victimelor) să fie preluată de Consiliu.

De menționat că Procuratura Generală permanent orientează procurorii asupra aplicării uniforme și corecte a prevederilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, excluderea activităților formale, luarea măsurilor imediate și eficiente pentru a garanta acces efectiv la justiție și protecție victimelor violenței în familie și tragerea la răspundere a agresorilor familiari.

5. Protecție.

Telefonul de încredere pentru femei și fete victime ale violenței

Pe parcursul anului 2019 MSMPS a susținut în continuare financiar activitatea serviciului telefonic pentru victimele violenței în familie și a violenței împotriva femeilor, alocând în acest sens 911,8 mii lei. Serviciul telefonic funcționează în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 575 din 19 iulie 2017, este gratuit pe întreg teritoriul țării, totodată fiind posibil de accesat și de beneficiarii de peste hotare, disponibil zilnic, 24 de ore din 24, de la telefonie fixă și mobilă.

În anul 2019 au fost recepționate **2131** de apeluri. Cele mai multe apeluri au fost recepționate în primul trimestru al anului – Ianuarie – Martie 2019, atunci când au fost înregistrate 32 la sută din totalul acestora, urmare a campaniei de promovare de la finele anului 2018.

Geografia sunetelor este foarte diversă, apelanții sunând de pe întreg teritoriul republicii, numărul apelurilor recepționate din mediul urban, inclusiv mun. Chișinău+suburbia depășindu-l, cu șase la sută, pe cel din mediul rural.

Din punctul de vedere a subiecților violenței în familie, majoritatea victimelor sunt femei (bărbați fiind doar de 2 la sută), iar majoritatea agresorilor sunt bărbați, agresor de sex feminin fiind înregistrate doar în două cazuri.

Din totalul apelurilor, cele mai multe apeluri 58 la sută reflectă cazuri de violență în familie, de la victimă au fost recepționate aproape 70 la sută din total.

Majoritatea victimelor sunt femei din diferite categorii de vârstă, căsătorite sau aflate în relații de concubinaj și care sunt supuse, cu preponderență, violenței fizice și psihologice.

Înainte de a contacta serviciul, jumătate dintre beneficiari au apelat anterior la organele competente pentru a-și soluționa problemele. Cel mai des aceștia au apelat la ajutorul organelor de drept și s-au adresat instanțelor judecătorești.

Necesitățile victimelor violenței în familie au rămas aceleași. Alături de consilierea psihologică și informație și orientare în cazurile VF, consultația juridică primară a victimelor constituie unul din cele mai solicitate servicii.

Totodată, în anul 2019, la Telefonul de Încredere pentru femei au fost recepționate 79 apeluri, ce vizează 35 cazuri de violență sexuală. Cele mai răspândite infracțiuni privind viața sexuală le-au constituit infracțiunile de viol, săvârșite de o persoană sau de un grup de persoane, 82% din numărul total al cazurilor de violență sexuală consiliate.

Serviciul de mediere socială și colaborare multidisciplinară este cu atât mai important cu cât crește numărul victimelor sau/și copiilor acestora aflate în situații de risc și care au necesitat intervenții rapide și redirecționarea către alte servicii sau prestatori de servicii. Pentru informație detaliată puteți accesa [raportul anual](#), versiunea integrală.

Asistența juridică garantată de stat

În conformitate cu legislația națională, victimele violenței în familie pot beneficia de asistență juridică calificată garantată de stat. În acest sens, Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (CNAJGS) pentru anul 2019 informează că: în 922 cauze a fost acordată asistență juridică garantată de stat calificată victimelor violenței domestice cu eliberarea ordonanței de protecție pe cauze civile. Din cele 922 cauze, 105 au fost bărbați, iar în 817 cauze au fost femei. De asemenea, din 922 cauze, 47 au fost minori și 875 au fost adulți.

Totodată, în 11 cauze, a fost acordată asistență juridică calificată victimelor violenței domestice în cauze penale, dintre care 9 femei și 2 bărbați; 1 cauze au fost pe minori, 10 cauze pe adulți. În total 933 victime violenței domestice au beneficiat de asistență juridică calificată garantată de stat. De asemenea, în 138 cauze a fost acordată asistență juridică primară garantată de stat victimelor violenței domestice, dintre care 19 bărbați și 119 femei.

Activitatea sistemului de probațiune în domeniul corectării și resocializării persoanelor condamnate pentru violență în familie

- Pe parcursul anului 2019, agresori familiali condamnați la pedepse neprivative de libertate, au fost implicați de către Inspectoratul Național de Probațiune în următoarele programe probaționale:
- Programul de asistență și consiliere a agresorilor familiali;
- Programul probațional de diminuare a agresivității;
- Programul probațional „Motivația spre schimbare”;
- Programul de consiliere individuală „Unu la Unu”.

Pe parcursul anului 2019, 89 de subiecți ai probațiunii au fost implicați în programe de consiliere a agresorilor familiali.

De asemenea, întru diminuarea riscului de recidivă, agresorii familiali au fost referiți la centre specializate, precum: Centrul de asistență și consiliere pentru agresorii familiali din or. Drochia; A.O. „Stimul” din r-nul Ocnița; A.O. „Schimbare spre o viață mai bună” din or. Căușeni; Organizația Internațională pentru Migrație din Republica Moldova.

În cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor din anul 2016 se implementează „Programul pentru schimbarea comportamentului de agresiune sexuală”, scopul fiind reducerea comportamentelor infracționale sexuale ale persoanelor la liberarea din detenție. În anul 2019 la acest program au participat 77 deținuți.

Medicina legală

În perioada de raportare, Centrul de Medicină Legală, a examinat **4472** de cazuri, totodată, menționăm că acestea sunt înregistrate în baza declarațiilor persoanelor/presupuselor victime și nu toate ajung să fie examinate, înregistrate și confirmate de organele competente.

Denumirea subdiviziunii	Nr. cazuri de violență în familie
Secția medico-legală Anenii-Noi	146
Secția medico-legală Bălți	238
Secția medico-legală Cahul	250
Secția medico-legală Călărași	192
Secția medico-legală Cantemir	93
Secția Clinică medico-legală Chișinău	1450
Secția medico-legală Cimișlia	174
Secția medico-legală Comrat	91
Secția medico-legală Criuleni	136
Secția medico-legală Dondușeni	76
Secția medico-legală Drochia	103
Secția medico-legală Edineț	171
Secția medico-legală Fălești	455
Secția medico-legală Florești	25
Secția medico-legală Hîncești	136
Secția medico-legală Leova	35
Secția medico-legală Nisporeni	372
Secția medico-legală Orhei	375

Secția medico-legală Rezina	98
Secția medico-legală Rîșcani	274
Secția medico-legală Sîngerei	
Secția medico-legală Soroca	121
Secția medico-legală Ștefan-Vodă	117
Secția medico-legală Strășeni	103
Secția medico-legală Telenеști	-
Secția medico-legală Ungheni	-
Serviciul psihiatrie medico-legală	-
Total	5328

Activități de monitorizare

La data de 11 decembrie 2019, Comisia Parlamentară protecție socială, sănătate și familie a organizat audieri publice cu privire la Progresele înregistrate și perspectivele de viitor în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice.

Obiectivele Audierilor Parlamentare au vizat:

1. Evaluarea impactului implementării modificărilor legislative în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice, în special modul în care IGP pune în aplicare ordinul de restricție de urgență.
2. Identificarea provocărilor cu care se confruntă APL în realizarea mandatului de prevenire și combatere a violenței domestice.
3. Analiza modului în care sunt acoperite în Bugetul pentru anul 2020 și cadrul bugetar pe termen mediu necesitățile financiare care reies din noile prevederi legale și cadrul strategic de prevenire și combatere a violenței domestice.

Reflectarea subiectului prevenirii și combaterii violenței față de femei și violenței în familie în cadrul sesiunii a 75-a a Comitetului ONU privind Eliminarea Discriminării față de Femei (CEDAW) susținută la 20 februarie 2020, unde s-a prezentat cel de-al VI-lea Raport periodic național privind implementarea Convenției cu privire la eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei.

Provocări

Cu referire la problemele identificate, menționăm în continuare eficiența redusă și pasivitatea activității echipelor multidisciplinare la nivel local în procesul de prevenire a violenței în familie. Se atestă o subdezvoltare a Centrelor de asistență a victimelor violenței în familie și a copiilor lor, precum și a Centrelor de reabilitare a agresorilor familiali la nivel de

fiecare raion. Existența unor astfel de centre ar asigura protecție victimelor violenței în familie, care ar putea fi informate mai amplu despre drepturile lor, ar putea fi consiliate juridic și psihologic, asigurându-li-se sprijinul metodologic și informațional necesar. La fel, agresorii familiari ar putea fi resocializați, participând la programe speciale de consiliere în vederea reducerii, descurajării comportamentului violent.

Rămîne actuală problema încălcărilor și/sau neexecutării ordonanțelor de protecție și a ordinelor de restricție de urgență emise în vederea asigurării protecției victimelor violenței în familie. Mecanismul de monitorizare a OP și ORU de asemenea necesită o îmbunătățire substanțială, în vederea reducerii ratelor de încălcare.

Atestăm și lipsa unui mecanism transparent de analiză a cazurilor grave de violență în familie în sectorul de drept.

Sistemul de reabilitare pentru victimele infracțiunilor rămîne în continuare subdezvoltat și procesul de coordonare a actorilor în acest context nestandardizat. Astfel politicile rămîn în continuare a fi fragmentare și insuficient coordonate din partea autorităților centrale cu competențe în domeniu, neasigurându-se încă abordarea sistemică în acest sens.

Colectarea fragmentară și neuniformă a datelor statistice administrative pe domeniul de referință.

Recomandări

În calitate de măsuri prioritare ale MSMPs, menționăm următoarele:

- Promovarea proiectului de modificare a legislației în baza raportului de analiză a compatibilității legislației naționale la prevederile CAHVIO, în vederea asigurării procesului de ratificare;
- Elaborarea, pilotarea și aprobarea instrucțiunilor pentru intervențiile multisectoriale privind intervenția: secțiilor/direcțiilor asistență socială și protecție a familiei, organelor de poliție și din sistemul de sănătate în cazurile de violență în familie;
- Actualizarea și menținerea mentenanței paginii: www.antiviolenta.gov.md;
- Elaborarea noului plan de acțiuni pentru următoarea perioadă în vederea implementării Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei, inclusiv violenței în familie pe anii 2018-2023.
- Implementarea în parteneriat cu partenerii de dezvoltare, societatea civilă și APL a Acordului de Finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană "Suport pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE".